

УДК 616.31:378.147

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА – НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ

Павленко С.А., Павленкова О.В., Амосова Л.І.

Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія», Полтава

Головна мета виробничої практики – вдосконалення та закріплення практичних навичок, набутих у процесі навчання на доклінічному 2-му (фантомному) та 3-му клінічному курсі при вивченні терапевтичної стоматології. Лікарська виробнича практика студентів-стоматологів є першим етапом у виборі спеціалізації стоматологічного профілю. Завдання, яке ставиться перед викладачами та лікарями-стоматологами відділень терапевтичної стоматології де студенти проходять виробничу практику – це професійна підготовка майбутнього спеціаліста. Це вмотивоване навчання, яке надалі дозволить студенту-стоматологу стати конкурентно спроможним та успішним лікарем-стоматологом професіоналом.

Ключові слова: виробнича практика, клінічне мислення, практичні навички, стоматологічна спеціалізація.

Реформування вищої медичної освіти ставить пріоритетне завдання – реорганізація медичної галузі та підготовка молодих спеціалістів нової форми, яким притаманне інтегративне мислення.

Зважаючи на вищесказане, підготовка лікарів-стоматологів потребує підвищеного контролю не тільки в навчальному процесі, а й в клініці під час виробничої практики. Це забезпечить студенту можливість отримати максимальну кількість клінічно орієнтованої інформації, опанувати і вдосконалити необхідні практичні навички та вміння а також потенціює студента до самовдосконалення. Чим раніше студент-стоматолог почне безпосереднє спілкування з пацієнтом, тим кращою буде його медико-етична направленість у роботі надалі.

Кожний лікар-спеціаліст щодня вирішує складні задачі:

- правильно встановити діагноз;
- призначити та провести адекватне лікування, яке попередить розвиток ускладнення;
- відновити здоров'я пацієнта.

Відповідальність, комунікабельність, швидке вирішення екстремальних професійних ситуацій – об'єктивно стимулює розвиток сприймання та пам'яті і, особливо, клінічного мислення. Тому, майбутній лікар-стоматолог повинен вчитися та самовдосконалюватися, самостійно клінічно мислити та приймати рішення.

Клінічне мислення – це особлива сфера діяльності фахівця, яка передбачає спеціальну підготовку, вміння аналізувати отриману інформацію, використовувати методи аналізу та синтезу, складати повну картину захворювання та приймати єдине правильне рішення про лікування.

Саме ступінь оволодіння студентами клінічного мислення визначає кваліфікацію та фахову підготовку майбутнього лікаря-стоматолога, яка базується і на вмінні застосовувати свої практичні навички.

Починаючи з 2-го курсу, студенти-стоматологи набувають практичних навичок з терапевтичної стоматології. Закріплення та поглиблення знань з гістології твердих тканин та пульпи зуба на

практичних заняттях проводиться адаптовано до клініки одонтопатології. Це дозволяє формувати у студентів розуміння причин появи болю в зубі під час препарування твердих тканин, а також деякою мірою закладає основи як етіологічних, так і патогенетичних факторів розвитку ускладнень карієсу.

Відпрацювання навичок препарування каріозних порожнин різної локалізації та глибини на фантомах та на видалених зубах готує студентів до апробації своїх майбутніх вмінь у клініці терапевтичної стоматології під час проходження лікарської виробничої практики після 3-го курсу.

На доклінічному 2-му (фантомному) курсі під час вивчення розділу, присвяченого пломбувальним матеріалам, студенти відпрацьовують техніку та методику їх застосування. На заняттях проходить обговорення та відбувається аргументація вибору і застосування того чи іншого пломбувального матеріалу в залежності від клінічної ситуації одонтопатології, яку у вигляді задачі ставить викладач. Це спонукає студента до логічного мислення, яке неодмінно повинне пов'язати і структуру твердих тканин зуба, і склад пломбувальних матеріалів, і їх можливий вплив на пульпу зуба та організм в цілому.

Особлива увага на доклінічному курсі приділяється оволодінню ендодонтичними маніпуляціями. Ці заняття проводяться виключно на видалених зубах, що дозволяє студентам зорієнтуватися в топографо-анатомічних особливостях будови зуба, максимально наближаючи робочу ситуацію до клінічної. Наочне підтвердження особливостей внутрішньої будови порожнини зуба та кореневих каналів проводить викладач, демонструючи студентам рентгенівські знімки зубів пацієнтів. Такий підхід у викладанні готує майбутніх стоматологів до розуміння та вміння «читати» по знімках, бачити норму і вмінні відрізнити її від патології.

Таким чином, на 3-й клінічний курс студенти-стоматологи приходять, маючи вмотивовану установку щодо клініки терапевтичної стоматології та готовність сприймати одонтопатологію у пацієнта не окремо, а комплексно і в цілому.

Ще до початку виробничої практики, під час

занять студенти відпрацьовують практичні навички по запропонованій схемі обстеження стоматологічного хворого, яка базується на принципах єдиної стратегії, послідовності і технічної раціональності обстеження хворого. На кожному з подальших практичних занять студенти, окрім теоретичного матеріалу, відпрацьовують алгоритми, дії лікаря-стоматолога відповідно до схеми (протоколу) надання стоматологічної допомоги при лікуванні одонтопатології.

Активна форма проведення практичного заняття (робота біля крісла з хворим, застосування стоматологічного інструментарію, препарування каріозних порожнин, замішування пломбувальних матеріалів і накладання пломб) дає можливість студентам адаптуватися у «новій ролі» лікаря-стоматолога, нівелює боязкість та невпевненість, які виникають на початкових етапах становлення студента, як майбутнього лікаря-стоматолога, покращує навички спілкування з пацієнтом, спонукає до аналізу клінічної ситуації в кожному окремому випадку, що є не аби якою мотивацією для самовдосконалення та професійного росту надалі.

Під контролем викладача студенти самостійно проводять заповнення медичної документації (медична картка амбулаторного хворого, лист щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога, щоденник роботи лікаря-стоматолога, направлення в рентген-кабінет, фізіотерапевтичний кабінет). Це дозволяє відпрацьовувати професійні навички з правильного ведення обов'язкової медичної документації терапевтичного прийому лікаря-стоматолога та виховує у студента почуття відповідальності за проведену роботу.

Ставлення особистості майбутнього лікаря-стоматолога, її формування, у великій мірі залежить від мотивації та полягає в активізації самостійної пізнавальної діяльності студента під час навчання. На практичних заняттях акцентується увага майбутнього стоматолога на необхідності та беззаперечній обов'язковості самостійного прийняття рішення в певній клінічній ситуації. Тому, під час проходження виробничої практики засвоєння знань та опанування вміннями амбулаторного ведення хворого у майбутнього лікаря-стоматолога відбувається за активної та всебічної участі студентів у роботі відділення терапевтичної стоматології.

Співпраця стоматологічних відділень практичної охорони здоров'я та кафедри терапевтичної стоматології під час проходження лікарської виробничої практики студентами-стоматологами готує останніх до пізнання специфіки майбутньої професії. Великий практичний досвід лікарів-стоматологів, безпосередніх керівників практикою у відділеннях терапевтичної стоматології слугує орієнтиром для майбутніх спеціалістів в клінічних ситуаціях на терапевтичному прийомі. Навчально-клінічні конференції, які проводяться на базі стоматологічного відділення, поліклініки направлені на моделювання клінічного мислен-

ня студентів. Участь студентів в таких конференціях, клінічних семінарах формує та вдосконалює особистість майбутнього лікаря-стоматолога, активізує його самостійну пізнавальну діяльність під час проходження виробничої практики.

Можливість орієнтуватися в широкому спектрі новітніх технологій, матеріалів, лікувальних систем, методик дає змогу студентам-стоматологам під час проходження виробничої практики передбачити в яких умовах вони будуть працювати і які знання та практичні навички потрібно розширювати і вдосконалювати надалі.

Але зацікавленість у пізнанні терапевтичної стоматології обумовлена певною мотивацією, що в багатьох випадках має матеріальне підґрунтя. Стикаючись з труднощами проведення ендодонтичних маніпуляцій, вирішення практичних завдань при лікуванні одонтопатології, ускладнення, з якими стикаються молоді майбутні спеціалісти, в певній мірі знижують зацікавленість до пізнавального процесу в терапевтичній стоматології та до вибору спеціалізації. Професійна підготовка, першим кроком якої є лікарська виробнича практика, у великій мірі залежить від високого професіоналізму лікарів-стоматологів – безпосередніх керівників виробничою практикою від лікувальних закладів у відділенні терапевтичної стоматології. Професіоналізм лікарів потрібно оцінювати за такими критеріями: вміння спілкуватися з пацієнтом, його близькими, проводити всі стоматологічні маніпуляції безболісно, з високою якістю виконувати свою роботу, використовуючи сучасні методики, технології та матеріали. Сукупність цих критеріїв, особистість лікаря-стоматолога, його досвід, довіра до студента-стоматолога, який проходить виробничу практику, значною мірою сприяють вибору студента між терапевтичною, ортопедичною, дитячою та хірургічною спеціалізацією майбутнього лікаря по закінченні навчання у ВУЗі.

Тому, високий професіоналізм практичних лікарів, з якими спілкується студент під час проходження виробничої практики, повинен задавати нові орієнтири медичних знань, які втілюючись у практику та через власний досвід створять умови правильного розуміння важливості професії лікаря-стоматолога терапевта, допоможуть запобігти лікарським помилкам як з точки зору лікування, так і з точки зору людських взаємин.

Література

1. Каськова Л.Ф., Новикова С.Ч. Виробнича практика з профілактики стоматологічних захворювань. – Полтава, 2006. – 112с.
3. Катрушов О.В., Філатова В.Л., Коваленко Т.І. та співавт. Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики студентів IV курсу медичного факультету з загальної гігієни та екології. – Полтава, 2006. – 36с.
4. Каган В.И., Сычеников И.А. Основы оптимизации процесса обучения в высшей школе. – Москва: Высшая школа. -1987. -144с.
5. Орлов Ю.М., Творогов Н.Д., Шкурки В.И. Стимулирование возбуждения к учению. – Москва, I ММИ им. И.М. Сеченова, 1988 - 105с.
6. Павленко О.В., Волосовець Т.М., Дорошенко О.М., Дорошенко М.В. Шляхи удосконалення практичної підготовки лікарів у спеціальності післядипломної освіти. /Матеріали II (IX) з'їзду Асоціації стоматологів України. –Київ: Книга плюс. -2004. –С.79-85.

7. Павленко Л.Г., Скрипнікова Т.П., Шешукова О.В. Єдність навчання та виховання у підготовці лікарів-інтернів. //Вісник проблем біології і медицини.- 1998. -№21. -С.63-67.
8. Таранов І.Е., Чигиринов В.И., Николаевский Н.Ф. Пути реализации воспитательного потенциала вуза: методология, методика, опыт. -Харьков: Вища школа. - Вид-во при ХГУ. -1988. - 192с.
9. Траверсе Г.М., Цвіренко С.М., Фастовець М.М., Гасюк Н.І. Розвиток творчої ініціативи студентів як невід'ємна частина формування майбутніх лікарів./Актуальні проблеми підготовки медичних кадрів: Матеріали навчально-методичної конференції. - Полтава, 2007. -с.165-167.
10. Удод О.А., Гонтар О.О. Шляхи оптимізації навчання студентів-стоматологів на передклінічному курсі. /Матеріали II (IX) з'їзду Асоціації стоматологів України. -Київ: Книга плюс. -2004. -С.84-85.

Реферат

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ПРАКТИКА – УЧЕБНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС ПОДГОТОВКИ И СПЕЦИАЛИЗАЦИИ БУДУЩЕГО ПРОФЕССИОНАЛА

Павленко С.А., Павленкова Е.В., Амосова Л.И.

Ключевые слова: производственная практика, клиническое мышление, практические навыки, стоматологическая специализация.

Главная цель производственной практики – усовершенствование и закрепление практических навыков, приобретенных в процессе обучения на доклиническом 2-м (фантомном) и 3-м клиническом курсе при изучении терапевтической стоматологии. Врачебная производственная практика студентов-стоматологов – это первый этап в выборе специализации стоматологического профиля. Задача, которая ставится перед преподавателями и врачами-стоматологами отделений терапевтической стоматологии, где студенты проходят производственную практику, это профессиональная подготовка будущего специалиста. Это мотивированное обучение, которое в дальнейшем позволит студенту-стоматологу стать конкурентно способным и успешным врачом-стоматологом профессионалом.

ТЕЗИ ТА КОРОТКИ ПОВІДОМЛЕННЯ

УДК 378.14:61=111

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЧИТАННЮ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕКСТІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ З УРАХУВАННЯМ КОГНІТИВНИХ СТРАТЕГІЙ

Демченко Н.М., Золотоус М.М., Протовень О.П.

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія», Полтава

Вибір Україною курсу на входження в європейський економічний та освітній простір, інтеграція з європейськими країнами, інтернаціоналізація ділових стосунків у різних сферах діяльності людини підвищує попит на випусників вузів, які б вільно володіли іноземною мовою і культурою іншомовного спілкування. У цьому контексті великого значення в системі вищої освіти нашої країни набуває навчання студентів немовних вищих навчальних закладів фахової лексики, оскільки успішність іншомовного професійного спілкування значною мірою визначається таким рівнем володіння лексичними навичками, який забезпечить здатність студентів розуміти і вживати у потрібній ситуації саме ту лексичну одиницю, яка точно передає висловлену думку.

Відповідно до сучасних міжнародних освітніх вимог випусник вищого навчального закладу (за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти) має володіти вмінням швидко і вільно висловлюватися іноземною мовою без помітних ускладнень, пов'язаних з пошуком засобів вираження у процесі досягнення ними соціальних, навчальних і професійних цілей. Майбутнім спеціалістам у галузі медицини відкриваються перспективи у вивченні різних напрямів розвитку сучасної медичної науки і лікувальної практики в інших країнах світу, професійне спілкування із зарубіжними колегами в ситуаціях медичної діяльності. Навчання іншомовної фахової лексики студентів медичних вузів виступає необхідним складником у досягненні головної мети навчання іноземної мови – оволодіння англійською мовою як засобом фахового спілкування, що є одним із напрямів розвитку сучасної медичної науки, зокрема такого напрямку як "англійська для професійних цілей" ("English for Specific Purposes").